

Posudek na diplomovou práci Mariany Dufkové, Josef Čapek a Francie

Předložená práce Mariany Dufkové si klade nelehký úkol: nově se podívat na dvě pařížské cesty Josefa Čapka a na to, jak tyto cesty ovlivnily tehdy mladého malíře v uměleckých názorech i v malbě samotné. Nelehký proto, že už existuje množství čapkovské literatury a mohlo by se zdát, že není co dodat, neboť i článek o malířových pařížských cestách už byl napsán (Jiří Opelík, 1977). Nicméně autorka se rozhodla, že všechny dosud uváděné informace o Čapkovi v Paříži ověří podle pramenů přímo na místě, doplní a zpřesní. Během svého stipendia tak prošla dobové časopisy, katalogy a další dostupné materiály. Výsledkem je podrobný text o tom, co Čapek v Paříži reálně mohl vidět, co je jen hypotéza a jaké výstavy mu zřejmě unikly. Opět se ukázalo, že pramenný výzkum je nepostradatelný.

Práce je rozdělena do tří hlavních částí, z nichž nejrozsáhlejší je logicky věnována oběma pařížským cestám, tamním galeriím, výstavám, kontaktům. Ač mezi cestami nebyl velký časový odstup, přesto je výstižně popsáno, s jak odlišnými představami Čapek do Paříže jel a jaké byly jejich výsledky. Oceňuji, že se diplomantka nově zaměřuje na výstavu Zlatý řez, kterou Čapek viděl během druhé cesty. Dává ji do souvislosti s výstavou pořádanou roku 1914 SVU Mánes, Moderní umění, k jejíž realizaci Čapek také výrazně přispěl a která v Praze názorně předvedla, shodou okolností s poslední výstavou Skupiny výtvarných umělců, jeho představu individuálních a široce založených moderních projevů. Tuto část práce pokládám za výbornou, neboť autorka nejen že přináší zpřesněná fakta, ale také je dokáže přesvědčivě interpretovat.

Další kapitola je věnována dopadu pařížských cest a to jednak v kulturních aktivitách (redigování UM, VS a podíl na výstavě Moderní umění), jednak ve vlastní malířské tvorbě. Tady bych viděla ještě určité rezervy a to právě v hledání stop či inspirace právě oněmi nepicassovskými podobami moderního umění. Mám na mysli v první řadě moderní dynamismus aj. principy vyhlášené futuristy a transformované do nové (a možná i přijatelnější) podoby právě oněmi „menšími“ kubisty. Konkrétně: při srovnávání Čapkova obrazu Marseille s Picassovou malbou z Horta de Ebro jsou patrné nejen shody, ale i rozdíly, např. v Čapkově dynamizovaném pozadí s šikmými liniemi světelných paprsků, které u „Picassa chybí apod. Vzájemné vztahy mezi futuristy a kubisty jsou také analyzovány v literatuře, v posledních letech př. Giovanni Listou (žije v Paříži a píše francouzsky), takže je

o co se opřít. Přínosné by bylo prozkoumat, zda se objevuje také vliv abstraktních forem (například jak je to s ojedinělou kresbou Signály, kde geneze může být i picassovská). Jsem si vědoma, že se autorka kresbami v diplomové práci nezabývala (nebylo to hlavní téma), ale pro celkový pohled na pařížské inspirace by bylo vhodné neomezovat se jen na malbu, ale sledovat spíše konkrétní uplatnění výtvarných principů, s nimiž se Čapek během svých dvou pobytů mohl seznámit (přímo nebo prostřednictvím literatury), které přijal a rozvinul ve své tvorbě a které nikoliv. To je ale asi úkol už do budoucna.

I v této podobě diplomová práce Mariany Dufkové splňuje veškeré nároky kladené na tento typ práce (pozor jen na některé překlepy) a doporučuji ji hodnotit jako výbornou.

Alena Pomajzlová, Ph.D.

Masarykova univerzita

12.9.2010